

مستندسازی و گزارش‌دهی خشونت مبتنی بر جنسیت در افغانستان

رویکردی مبتنی بر حقوق بشر

رهنمای منبع
سپتامبر ۲۰۲۲

فهرست مطالب

۳	چارچوب حقوق بشر.....
۴	خشونت مبتنی بر جنسیت چیست؟.....
۴	آزار و اذیت جنسیتی چیست؟.....
۶	مستندسازی موارد نقض حقوق بشر.....
۶	چرا مستندسازی مهم است؟.....
۷	مصونیت و امنیت.....
۷	رویکرد "ضرر نرسانید".....
۷	محرمیت.....
۱۰	نکات عملی برای استفاده از رسانه‌های اجتماعی.....
۱۰	ذخیره سازی مصون اطلاعات.....
۱۲	مصونیت و امنیت قربانیان، بازماندگان و شاهدان.....
۱۳	مصونیت و امنیت مستندسازان.....
۱۵	گزارش‌دهی موارد نقض حقوق بشر به مکانیزم‌های بین‌المللی.....
۱۶	مکانیزم‌های بین‌المللی.....
۱۶	گزارشگران ویژه سازمان ملل متحد.....
۱۹	هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان UNAMA.....
۱۹	دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد.....
۱۹	دیوان کیفری بین‌المللی.....

نهاد MADRE یکی از اعضای مکانیزم هماهنگی حقوق بشر افغانستان (AHRCM) است. مکانیزم هماهنگی حقوق بشر افغانستان، یک مجمع متشکل از نهادهای مدنی و حقوق بشری ملی افغان و سازمان‌های بین‌المللی می‌باشد که به هدف پاسخگویی به چالش‌های نوظهور زنان مدافع حقوق بشر در افغانستان بعد از آگوست ۲۰۲۱ ایجاد شده است. Freedom House (خانه آزادی)، انجمن نهادهای جامعه مدنی افغانستان، فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر، MADRE، و Safety and Risk Mitigation Organization (سازمان مصونیت و کاهش خطر) اعضای این مجمع هستند.

MADRE از نهاد Freedom House (خانه آزادی) و Open Society Foundations (بنیاد جامعه باز) برای حمایت مالی جهت ترتیب این رهنمود به عنوان بخشی از حمایت‌های آنان از مکانیزم هماهنگی حقوق بشر افغانستان (AHRCM) سپاسگزاری می‌نماید.

چارچوب حقوق بشر

معاهده‌های بین‌المللی حقوق بشر، کنوانسیون‌ها و دیگر قوانین بین‌المللی که چارچوب حقوق بشر را تشکیل می‌دهند واضح می‌سازد که حقوق بشر جهانی است. منظور از حقوق بشر حفاظت از هر فرد بدون در نظر گرفتن نژاد، قومیت، ملیت، عقیده سیاسی یا مذهبی، وضعیت اجتماعی، هویت جنسیتی، گرایش جنسی، سن، وضعیت معلولیت یا شرایط دیگر است.

این چارچوب افراد را به عنوان «صاحبان حق» می‌شناسد و دولت‌ها را به مثابه دارندگان مکلفیت/واجب نسبت به افراد می‌بیند. این مکلفیت‌ها شامل احترام، حفاظت و تحقق حقوق بشر می‌باشد. دولت‌ها همچنین موظف به تلاش برای بررسی، پیگیری و جبران موارد نقض حقوق بشر می‌باشند.

یک رویکرد مبتنی بر حقوق بشر برای مستندسازی خشونت مبتنی بر جنسیت، این نوع خشونت را در چارچوب بین‌المللی حقوق بشر می‌گنجانند. هدف این چارچوب مصونیت افراد در برابر تبعیض و خشونت، از جمله خشونت مبتنی بر جنسیت است و دولت‌ها موظف هستند که این مصونیت را تقویت کنند و در صورتی که موارد نقض حقوق بشر رخ می‌دهد به آنها رسیدگی کنند. اگر کمبود یا خلای در احترام، حفاظت یا تحقق یک حق از جانب دولت وجود داشته باشد، آن خلاء به عنوان نقض قوانین بین‌المللی حقوق بشر شناخته می‌شود. بنابراین، دادخواهان و صاحبان حق می‌توانند از مکانیزم‌های داخلی و بین‌المللی نظارت بر حقوق بشر برای تحت فشار قرار دادن دولت‌ها جهت اصلاح حقوقی خشونت مبتنی بر جنسیت به عنوان بخشی از مکلفیت‌هایشان برای پاسداری از حقوق بشر استفاده کنند. بدین ترتیب یک رویکرد مبتنی بر حقوق بشر برای مستندسازی خشونت جنسیتی، در توانمندسازی اقدامات دادخواهانه کمک می‌کند و باعث تقویت تعهدات دولت‌ها برای تضمین حقوق می‌گردد.

خشونت مبتنی بر جنسیت چیست؟

خشونت مبتنی بر جنسیت GBV خشونتی است که بر یک شخص صرفاً بخاطر هویت جنسیتی‌اش و یا براساس میزان پایداری او به هنجارهای تعریف شده اجتماعی مردانگی و زنانگی، اعمال می‌شود. خشونت مبتنی بر جنسیت می‌تواند با اشکال مختلف در زندگی یک شخص رخ بدهد. GBV شامل آزار جسمی، جنسی و روانی، چه در خانه و چه در جامعه می‌باشد و می‌تواند بر سلامت جسمی و روانی قربانیان، دسترسی آنها به تعلیم و تربیه، توانایی مشارکت در اجتماع، اشتغال و رفاه اقتصادی آنان تاثیر منفی بگذارد. GBV خانواده‌ها و جوامع را نیز متضرر می‌سازد.

خشونت مبتنی بر جنسیت شامل موارد زیر است:

- خشونت جنسی، اجبار و تهدید
- قتل و سایر انواع خشونت فیزیکی
- غفلت
- زنای محارم
- خشونت خانگی
- سوء استفاده جنسی
- آزار/سوء استفاده از سالمندان
- قاچاق جنسی و کار اجباری
- محرومیت اقتصادی
- خشونت در موضوع تولید مثل و تناسل، مانند: اجبار برای حاملگی، سقط جنین اجباری و یا جلوگیری اجباری از حاملگی

آزار و اذیت جنسیتی چیست؟

بر اساس اساسنامه روم و دیگر ابزارهای قانونی که جنایات‌های جنگی و جنایات علیه بشریت را تعریف می‌کنند؛ آزار و اذیت جنسیتی به عنوان یک جرم به رسمیت شناخته شده است. عاملین خشونت مبتنی بر جنسیت در منازعات و فجایع ممکن است به جرم آزار جنسیتی متهم شوند. آزار و اذیت جنسیتی می‌تواند توسط انواع مختلف مجازات در مقابل افرادی که با تعریف‌های جنسیتی تعیین شده مطابقت ندارند، اعمال شود.

در نگاه اول بعضی از گونه‌های آزار و اذیت جنسیتی می‌تواند مانند انواع دیگر جنایات علیه بشریت یا جنایات جنگی به نظر برسد؛ مثلاً تجاوز، قتل یا شکنجه. بناءً، اینکه تشخیص بدهیم که این جرایم چه زمانی بر اساس تبعیض جنسیتی انجام می‌شوند مهم و حیاتی است. اینکه مجرمین را در برابر آزار و اذیت جنسیتی پاسخگو بسازیم نه تنها باعث میشود که نشان

بدهیم که یک جنایت اتفاق افتاده، بلکه ما را قادر می‌سازد که توضیح بخواهیم که چرا مجرم، مرتکب این جنایت شده است.

با شناخت آزار و اذیت جنسیتی، می‌توانیم به تغییر ذهنیت‌هایی که این اعمال خشونت‌آمیز را تقویت می‌کنند کمک کنیم و به مدافعین فرصت بدهیم تا بهبود وضعیت و جبران آسیب‌های وارده به قربانیان را به معنای کامل تضمین کنند.

در اینجا به بعضی از نمونه‌های آزار و اذیت جنسیتی در منازعه اشاره شده است:

- یک زن مورد تجاوز قرار گرفته و بعد به جرم داشتن شغلی که برای زنان مناسب تلقی نمی‌شود، به قتل رسیده است.
- یک زن یا دختر مورد تجاوز یا شکنجه قرار گرفته است چون دامن او خیلی کوتاه و یا چادرش بیش از حد شفاف بوده است.
- زنان باردار یا دختران مجبور به سقط جنین شده‌اند زیرا حاملگی، وظیفه آنها را که ازانه خدمات جنسی به مردان می‌باشد، اخلال کرده است.
- مردان یا پسران به دلیل اینکه نمی‌خواستند ریش بگذارند و یا ریش‌شان قابلیت رشد نداشته، مورد سوء استفاده قرار گرفته‌اند.
- مردان و زنان به دلیل رفتار مشکوک همجنس‌گرایانه به مرگ محکوم شده‌اند.
- تجاوز جنسی به عنوان یک تحریم خاص جنسیتی علیه زنانی که در محابس نگهداری می‌شوند تحمیل شده و آنها مجبور به ازدواج شده‌اند.
- جوانان برای اثبات مردانگی خود مجبور به مبارزه با یکدیگر در یک رینگ بوکس شده‌اند.

فضایای مستند جنایات اذیت و آزار جنسیتی بالقوه مشتمل است بر: قتل، تجاوز جنسی یا شکنجه مردانی که رفتار آنها «زنانه» تلقی شده است. یا هم‌زمانی که از قبول قوانین پوشش اجباری یا وظایفی که توسط دولت یا گروه‌های مسلح به آنها تحمیل شده است سرپیچی کرده‌اند. اینها نمونه‌های بارزی از آزار و اذیت جنسیتی هستند که نه تنها به خاطر اینکه قتل، تجاوز جنسی، یا شکنجه هستند بلکه به این دلیل که با هدف تبعیض‌آمیز انجام شده‌اند، مستند شده‌اند. جنایتکاران می‌خواستند قربانیان را به دلیل تفاوت نحوه تبارز نقش‌ها، رفتارها، فعالیت‌ها و ویژگی‌هایی که به آنها در شرایط محلی‌شان اختصاص داده شده بود مجازات کنند.

مستندسازی موارد نقض حقوق بشر

چرا مستندسازی مهم است؟

ما به عنوان مدافعین/دادخواهان، می‌خواهیم حقوق بشر را ترویج دهیم، برای قربانیان نقض حقوق بشر عدالت را تضمین کنیم و بدانیم که نقض حقوق بشر چگونه در سیستم‌ها و الگوهای بزرگتر سوءاستفاده و تبعیض جایگزین میشود. صدای زنان، افراد LGBTIQ و سایر گروه‌هایی که در طول تاریخ مورد تبعیض قرار گرفته‌اند اکثراً در جامعه خاموش مانده و شنیده نشده است. این بدین

معناست که این تبعیض که اکثراً زمینه ساز حملات تحمیل شده بر این اقشار در هنگام منازعات می‌باشد، در پروسه‌های عدالت انتقالی که هدف آن تحول جامعه است تشخیص نشده باقی می‌ماند. ما، برای تغییر، به حقایق نیاز داریم و مستندسازی GBV به جمع آوری این حقایق کمک می‌کند و سبب می‌شود که ما بتوانیم آنها را با مخاطبان بیشتری به اشتراک بگذاریم تا از زنان و گروه‌های به حاشیه رانده شده در راستای دسترسی آنان به عدالت و پایان دادن به چرخه خشونت در جوامع آنها حمایت کنیم.

اگر فردی بخواهد از حقوق قانونی موجود برای پاسخگو ساختن عاملان نقض حقوق بشر، از جمله در قضایای GBV، استفاده کند، ارائه اسناد و مدارک ضروری است. اکثراً افراد نمی‌توانند برای انجام تحقیقات کافی و رضایت‌بخش در مورد یک جنایت به دولت اطمینان کنند. بناءً، مستندسازی توسط سازمان‌های جامعه مدنی می‌تواند فوق‌العاده ارزشمند باشد.

چرا مستندسازی خشونت مبتنی بر جنسیت و آزار و اذیت جنسیتی مهم است؟

در بسیاری از جوامع، مردم خشونت مبتنی بر جنسیت GBV را نقض حقوق بشر و یا جرم نمی‌پندارند؛ به این دلیل قربانیان خشونت مبتنی بر جنسیت بدون دسترسی به خدمات صحی، حقوقی یا اجتماعی مجبور به تحمل آسیب‌های جسمی و روانی می‌شوند. مستندسازی خشونت مبتنی بر جنسیت می‌تواند بر تغییر این شرایط از راه‌های ذیل کمک کند:

- قرار دادن خشونت مبتنی بر جنسیت در معرض توجه عموم! آگاهی مردم از الگوهای نقض حقوق بشر راهی است بخاطر درخواست عدالت به وسیله فشار بر دولت‌ها جهت اقدام به جلوگیری از خشونت، ارائه خدمات به قربانیان و بازماندگان و پاسخگو کردن عاملین خشونت.

- افزایش آگاهی در جامعه و بسیج‌سازی حمایت‌ها و خدمات برای بازماندگان خشونت مبتنی بر جنسیت،
- به چالش کشیدن/ترغیب جامعه برای درک اینکه تمام افراد با هر نوع هویت جنسی سزاوار برخورد نیک، مساویانه و منصفانه هستند.
- آگاه کردن جامعه بین‌المللی، دولت‌ها و جامعه محلی در مورد وضعیت GBV، کمک به گردهم آوردن جوانب ذینفع برای اقدام به جلوگیری و رسیدگی به خشونت جنسی.

به طور خلاصه، مستندسازی، اسناد و مدارکی را فراهم می‌کند که ما برای ساختن ابزارهای دادخواهی جهت به چالش کشیدن تبعیض ریشه‌دار به آن نیاز داریم. هر چقدر که بیشتر در مورد تضمین حقوق زنان، دگرباشان جنسی و سایرین جهت داشتن یک زندگی بدون ترس از خشونت صحبت کنیم، به همان اندازه احتمال بیشتری وجود خواهد داشت که سایر گروه‌های مدافع، GBV را به عنوان یک موضوع حقوق بشری مستلزم حمایت ببینند. حمایت بیشتر جامعه مدنی منجر به ایجاد فشار قوی‌تر بر دولت‌ها و دیگر مقامات کلیدی برای عملی کردن اقدامات می‌گردد.

مصونیت و امنیت^۱

خشونت مبتنی بر جنسیت و دیگر موارد نقض حقوق بشر را می‌توان به روش‌های مختلفی مستند کرد. مستندسازان می‌توانند یافته‌های دست اول از واقعات، مانند مشاهدات خود از یک رویداد یا عمل خشونت آمیز را جمع‌آوری کنند. معمولاً مستندسازان اطلاعات را از پست‌های نشر شده توسط بازماندگان، شاهدان یا خبرگزاری‌ها از طریق رسانه‌های اجتماعی و منابع آنلاین جمع‌آوری می‌کنند. همچنین ممکن است مستندسازان از طریق مصاحبه با بازماندگان و شاهدانی که از تجربیات دست اول دیگران استفاده می‌کنند اسناد و مدارک را به دست بیاورند.

مصونیت مستندسازان، بازماندگان و شاهدان در کار مستندسازی حقوق بشری از اهمیت بالایی برخوردار است. پیش از آغاز پروژه مستندسازی باید تدابیر حفاظتی و امنیتی برای ارزیابی و کاهش هرگونه نگرانی اتخاذ شود. برای مستندسازان، آگاهی از خطرهای احتمالی برای خود، بازماندگان، شاهدان و جوامعی که در آن ساکن یا در حال فعالیت هستند، یک مسئولیت حیاتی و مهم است. برای مدیریت مصونیت و امنیت با یک رویکرد جامع، نکات ذیل را باید مدنظر گرفت:

- امنیت فیزیکی: حفاظت از مصونیت بدنی، اسناد، دفاتر، تجهیزات و لوازم، وسایل نقلیه، خانه‌ها و غیره.
- آسایش روانی-اجتماعی: حفظ سلامت ذهن و روان
- امنیت دیجیتال: حفاظت از اطلاعات دیجیتال، ارتباطات خصوصی و تجهیزات کمپیوتری

^۱ این قسمت بخشی از انتشارات مهم Front Line Defenders، "کتاب راهنما در مورد امنیت: قدم‌های عملی برای مدافعین حقوق بشر در معرض خطر" را مطرح می‌کند.

https://www.frontlinedefenders.org/sites/default/files/workbook_eng_master.pdf

و پروتوکول بین‌المللی مستندسازی و بررسی خشونت جنسی در منازعات

https://www.un.org/sexualviolenceinconflict/wp-content/uploads/2019/06/report/international-protocol-on-the-documentation-and-investigation-of-sexual-violence-in-conflict/International_Protocol_2017_2nd_Edition.pdf

رویکرد "ضرر نرسانید"

«ضرر نرسانید» یک اصل اخلاقی کلیدی در قلب هر پروسه مستندسازی است. این رویکرد در مستندسازی ای که مستلزم مصاحبه با قربانیان، بازماندگان، و شاهدان جنایات یا موارد نقض حقوق بشر می‌باشد، اهمیت ویژه‌ای دارد. هدف این رویکرد این است که اطمینان حاصل شود که در فرآیند مستندسازی نیازمندی‌ها و مصوونیت مصاحبه‌شوندگان اولویت بندی شده و به استقلالیت فردی آنها احترام گذاشته می‌شود. به کارگیری رویکرد «ضرر نرسانید» این نتایج را در بر دارد:

- آگاهی از تأثیرات منفی احتمالی مستندسازی بر قربانیان، بازماندگان، شاهدان عینی و دامنه‌های وسیع‌تر جامعه
- آماده بودن برای مقابله با این تأثیرات منفی
- سنجیدن تدابیر و راهکارهای عملی برای جلوگیری یا به حداقل رساندن تأثیرات منفی و ضررهای مربوط به آن در صورتی که تصمیم به مستندسازی می‌گیریم و این کار پتانسیل ضرر رسانی دارد؛ باید به این موارد مهم فکر کنیم:
- اطلاعات چگونه استفاده خواهد شد؟
- چه کسی آنها را خواهد دید؟
- اطلاعات چه وقت و چگونه گزارش داده خواهد شد؟
- به چه منظوری گزارش داده خواهد شد؟
- چه کسانی از اطلاعات گزارش شده منفعته خواهند برد؟

محرمت

محرمانه بودن، یکی از اجزای کلیدی رویکرد «ضرر نرسانید» است و مستندسازان را موظف می‌سازد تا از اطلاعاتی که از مصاحبه‌شوندگان دریافت می‌کنند-مخصوصاً اطلاعات هویتی قربانیان، بازماندگان و شاهدان- محافظت کنند. باید طرز العمل‌های هابیی تنظیم شود که رعایت اصول محرمت را بصورت دائم تضمین کند. همچنان فرآیندها باید به طور مکرر مورد بازبینی قرار گیرند تا اطمینان حاصل شود که همه مستندسازان از توانمندی و امکانات لازم برای رسیدگی به اطلاعات حساس برخوردار هستند. محرمانه بودن، نه تنها باعث تضمین مصوونیت همه جوانب ذیدخل در روند مستندسازی می‌شود؛ بلکه می‌تواند به اعتمادسازی میان قربانیان، شاهدان و بازماندگان و تقویت رابطه بین مستندساز و مصاحبه‌شونده کمک کند.

تیم مستندسازی باید:

- طرز العمل‌های واضح محرمت را ایجاد کند و مطمئن شود که تمامی مستندسازان از آموزش‌های لازم در مورد جمع‌آوری مصوون، ذخیره‌سازی و دسترسی به اطلاعات برخوردار هستند.
- از موجودیت پروسیجرهای حفاظت از اطلاعات برای همه اطلاعات هویتی، از جمله نام مستعار و سیستم‌های کنگذاری برای اطلاعات شخصی اطمینان حاصل کند.
- اطمینان حاصل کند که تمامی مراجع حمایت از خدمات نیز به اصول محرمت پایبند هستند.
- تمامی مراحل و روند دریافت اطلاعات را به طور واضح برای مصاحبه‌شوندگان توضیح دهد و قبل از شروع کار مستندسازی، رضایت آگاهانه آنها را دریافت کند. روش‌هایی را برای تماس با مصاحبه‌شوندگان ایجاد کند تا اطمینان حاصل شود که محرمت آنها در خانه‌ها و جوامعشان حفظ می‌شود.

اینکه اطلاعات را در مکانی امن ذخیره کنید و مطمئن شوید که فقط مسئولین و کارمندان باصلاحیت می توانند به آن دسترسی داشته باشند برای حفاظت از محرمانگی اطلاعات همه قربانیان، بازماندگان و شاهدانی که مصاحبه شده اند، بسیار مهم و حیاتی است. اطلاعات نباید در نسخه‌های چاپی نگهداری شوند، بلکه تمامی معلومات باید با پسوردهای امنیتی در کامپیوتر محافظت شود. هیچ اطلاعاتی را در موبایل‌تان ذخیره نکنید.

اینکه هویت بازماندگان و شاهدان در اسناد عمومی غیرقابل شناسایی و محرمانه باشد بسیار مهم است. باید فوق العاده محتاط بود و مطمئن شد که اطلاعات هویتی، مانند نام قربانی یا شاهد، آدرس، یا مشخصات فیزیکی قابل شناسایی او، در اسناد عمومی به اشتراک گذاشته نمی‌شود. توجه شود که اطلاعات هویتی که باید محافظت شوند ممکن است شامل جزئیات خاصی در مورد نقض حقوق بشر یا سایر حوادثی باشد که به فرد خاصی اشاره می‌کند. مثلاً، اگر خشونت در قریه‌ای کوچک رخ داده باشد، ذکر نام قریه بصورت عمومی ممکن است هویت منابع را افشاء کند.

مستندسازان باید قربانیان و شاهدان را از انواع اطلاعاتی که ممکن است در اسناد عمومی به اشتراک گذاشته شود، آگاه بسازند و به آنها اطمینان دهند که اطلاعات هویتی‌شان محفوظ خواهد ماند. گاهی ممکن است در تحقیقات عدلی یا قضایی، قربانیان بخواهند جهت احقاق حقوق‌شان خود را به یک مرجع قضایی یا محکمه معرفی کنند تا برای جبران ضررهای وارده غرامت دریافت کنند. لذا، مستندسازان باید مکانیزم‌هایی را ایجاد کنند تا در صورت ضرورت به ارتباط با قربانیان، اطلاعات تماس اشخاص، بصورت امن و جدا از اسناد نقض حقوق یا جرایم نگهداری شود.

نکات عملی برای استفاده از رسانه‌های اجتماعی

بخش بزرگی از مدارک و اسناد خشونت مبتنی بر جنسیت، که برای عموم قابل دسترس بوده است در سال‌های اخیر از طریق رسانه‌های اجتماعی مانند توئیتر، یوتیوب، فیس‌بوک و اینستاگرام به اشتراک گذاشته شده است. اسنادی که در رسانه‌های اجتماعی به اشتراک گذاشته می‌شوند باعث می‌شود که به جهان و جوامع دیگر نشان داده شود که در منازعات و بحران‌ها چه اتفاقی می‌افتد؛ و براساس آن درخواست‌هایی که برای حمایت و احقاق حقوق انجام می‌شوند، مورد حمایت قرار گیرند. اما محیط رسانه‌های اجتماعی برای همه کاربران باز است و ممکن است در صورت استفاده نادرست، اطلاعات به دست افراد اشتباه بیفتد. وقتی می‌خواهید مطلبی را در رسانه‌های اجتماعی یا منابع آنلاین به اشتراک بگذارید، این نکات کاربردی را به خاطر داشته باشید:

- تصاویر قربانیان، بازماندگان، شاهدان و اعضای خانواده آنها را محو کنید. تصاویر اصلی را می‌توان در مکان‌های امن ذخیره کرد، اما اطلاعات هویتی مانند چهره‌ها نباید به صورت آنلاین به اشتراک گذاشته شوند.
- اگر ممکن باشد، هنگام استفاده از اینترنت از شبکه خصوصی مجازی (VPN) استفاده کنید. VPN ها آدرس شناسایی IP کامپیوتر یا تلفن شما را مخفی می‌کنند و از هویت شما محافظت می‌کنند. مگر، به یاد داشته باشید که بعضی از کشورها استفاده از VPN را تحت نظارت دارند و ممکن است لازم باشد که کاربران در دولت ثبت نام کنند، بنابراین قبل از استفاده از VPN، در این زمینه، در مورد قوانین و مقررات کشوری که در آن هستید تحقیق کنید.
- هنگام شریک سازی اطلاعات در رسانه‌های اجتماعی، به جای استفاده از حساب شخصی، از یک پروفایل یا حساب مدیریت شده توسط یک سازمان استفاده کنید. این کار به محافظت از هویت شما به عنوان یک فرد کمک می‌کند.
- بسیاری از پست‌های رسانه‌های اجتماعی مستقیماً از تلفن‌های همراه متصل به پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی می‌آیند و در نتیجه اطلاعات حساس در تلفن‌های همراه ذخیره می‌شوند. در این صورت متوجه باشید که اگر در سفر هستید- در مسیرهایی که بسته‌های امنیتی و یا گروه‌های مسلح یا نیروهای امنیتی دولتی گشت زنی می‌کنند- اطلاعات تلفن همراه شما می‌تواند خطر آفرین باشد؛ به عنوان مثال، یک نگهبان در یک محل بازرسی می‌تواند موبایل شما را برای دیدن عکس‌ها، پیامک‌های اخیر یا ایمیل‌های ارسال شده و اطلاعات دیگر جستجو کند. لذا، اگر در خطر جستجو/تالاشی هستید، اطلاعات حساس را از دستگاه‌های الکترونیکی خود حذف کنید.

ذخیره‌سازی مصوون اطلاعات

هر نوع اطلاعات مربوط به قربانیان، بازماندگان، شاهدان یا دیگر کسانی که از کار مستندسازی حمایت می‌کنند، و همچنان اطلاعاتی که از مصاحبه‌ها یا رسانه‌های اجتماعی به دست می‌آید باید محافظت شوند. اطلاعاتی که مصوون نباشد می‌تواند منجر به نقض اصول محرمانه شود، مستندسازان، قربانیان، بازماندگان و شاهدان را در معرض خطر قرار دهد و اهداف پروژه مستندسازی را مختل سازد.

خطرهایی که روند ذخیره‌سازی اطلاعات را تهدید می‌کنند، عبارتند از:

- سرقت اسناد دیجیتال یا کتبی
- گم شدن یا از بین رفتن اطلاعات
- تغییر در اطلاعات
- هک شدن اطلاعات دیجیتال

متخصصین امنیتی توصیه می‌کنند که مستندسازان باید برای اطلاعات "در حال انتقال" و همچنین اطلاعات "ثابت" برنامه‌های حفاظتی طرح کنند. اطلاعات «در حال انتقال» شامل اسنادی است که از طریق تماس تلفنی یا ویدیویی، ایمیل، پیام متنی SMS یا سایر روش‌های ارتباط دیجیتالی به اشتراک گذاشته می‌شوند. اطلاعات «ثابت» عبارت انداز: فایل‌های دیجیتال، اسناد کتبی در یک میز یا الماری، جزئیات چاپ شده در مورد قربانیان، بازماندگان و شاهدان یا دیگر حامیان پروسه مستندسازی، نسخه‌های چاپی اطلاعات دیجیتالی و غیره.

در اینجا به مراحل اشاره شده است که می‌توانید برای حفاظت از اطلاعات در نظر بگیرید:

- پالیسی‌های امنیتی اطلاعات را که دسترسی به اطلاعات حساس، ارتباطات داده‌ها، ذخیره‌سازی داده‌ها، استفاده از رسانه‌های اجتماعی و مدیریت و حمل و نقل اطلاعات حساس را پوشش می‌دهد، ترتیب کنید. ترتیب این پالیسی‌های مستندسازی نیازمند مراحل زیر می‌باشد:

- استفاده از یک سیستم کدگذاری برای حفظ محرمانگی مصاحبه شونده
- محدود کردن تعداد افرادی که به اطلاعات حساس دسترسی دارند.
- از یک هارد دیسک که بتوان آنرا در یک سیف-باکس یا صندوق ضد حریق گذاشت استفاده کنید. و یا هم بهتر است برای ذخیره اطلاعات حساس از یک کامپیوتر مستقل که به هیچ سیستم سروری متصل نباشد، استفاده شود. (به طور مثال بعضی از سازمان‌ها اطلاعات ارتباطی را در یک درایو جدا از جزئیات رویدادها و جنایات نگهداری می‌کنند).
- از فولدرهای محافظت شده با پسورد و درایوهای رمزگذاری شده استفاده کنید.
- اسناد حساس یا وسایل الکترونیکی را هیچگاه در مکان‌های عمومی مانند موترها، رستوران‌ها، هتل‌ها یا خانه، بدون مراقبت رها نکنید.
- هنگام عبور از هر گونه خط سرحدی یا پُسته امنیتی/محل تالاشی از حمل یا به همراه داشتن اطلاعات حساس، به ویژه اطلاعاتی که شناسایی مصاحبه شونده‌ها یا شاهدان از طریق آن ممکن باشد، خودداری کنید.

- استفاده از سیستم‌های الکترونیکی رمزگذاری شده با استانداردهای بالا را انتخاب کنید، اما توجه داشته باشید که رمزگذاری غالباً توسط قوانین ملی کنترل می‌شود و ممکن است در بعضی از کشورها غیرقانونی باشد، لذا، برای کسب معلومات در مورد مجوزهای مربوط محل‌تان با یک متخصص در این زمینه مشورت کنید.
- برای مصونیت اسناد دیجیتال، از تکنولوژی‌های کدگذاری و نرم‌افزارهای ضد ویروس به‌روزشده استفاده کنید، جهت محافظت از تمام وسایل IT و فولدرهای حساس پسوردهای قوی تنظیم کنید. از یک سرور راه دور "بک-آپ" (نسخه پشتیبان) Back-up منظم تهیه کنید و در صورت لزوم هارد دیسک را حذف نمایید.

- برای هر مطلبی که بصورت آنلاین چه در وبسایت یک سازمان و چه در رسانه‌های اجتماعی مانند فیسبوک یا توئیتر پست می‌شود یک روند تاییدی تعیین کنید. (به این معنا که هیچ موردی بدون تایید جوانب مسئول در فضای مجازی قرار نگیرد.) به این ترتیب، از اینکه اطلاعات حساس به طور دقیق و محتاطانه آماده نشر شده‌اند اطمینان حاصل می‌شود و از ارسال سند یا تصویری که سهواً هویت قربانی/شاهد، محل نگهداری، محل مصاحبه، تصاویر محل کار یا دارای پس زمینه محل کار او و... را فاش کند جلوگیری می‌شود.

اگر متوجه شدید که شما یا سازمان تان نمی‌توانید اطلاعات را بصورت مصون ذخیره کنید، MADRE و دیگر سازمان‌ها می‌توانند به شما کمک کنند تا به فضای ذخیره سازی مصون دسترسی پیدا کنید. در صورت نیاز می‌توانید برای صحبت با MADRE در این مورد، از طریق ایمیل آدرس advocacy@madre.org به زبان‌های انگلیسی، دری یا پشتو ایمیل بفرستید.

مصونیت و امنیت قربانیان، بازماندگان و شاهدان

قربانیان، بازماندگان و شاهدان با انواع مختلفی از خطرات در قسمت رفاه، آسایش و صحت‌شان روبرو می‌شوند. پروسه مستندسازی باید این خطرات را تا حد امکان به حداقل برساند. مشارکت در روند مستندسازی می‌تواند آنها را در خطر آسیب‌های بیشتر قرار دهد؛ لذا، مستندسازان باید از تهدیدات احتمالی رایج آگاه باشند تا بتوانند به قربانیان، بازماندگان و شاهدان قبل از شرکت در روند مستندسازی معلومات بدهند. همچنان، در تمام مراحل پروسه مستندسازی باید با آنها مشورت شود.

خطرات رایج می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آسیب روانی مجدد و آسیب و فشار احساسی/عاطفی اضافی
- ارباب و تهدید توسط مجرمین یا کسانی که با مجرمین در ارتباط هستند.
- انتقام جویی و خشونت توسط مجرمین یا افراد مرتبط با آنها
- بدنامی و ننگ اجتماعی
- طرد شدن از طرف خانواده یا جامعه
- دستگیری و حبس/توقیف
- عدم حمایت از سوی ارائه دهندگان خدمات و فعالین در بخش‌های عدلی و قضایی

مستندسازان باید اقدامات ذیل را برای کاهش این خطرات انجام دهند:

- به اصل "ضرر نرسانید" پایبند باشید.
- پروسه‌های ذخیره سازی اطلاعات را با بالاترین استانداردهای حریمیت تنظیم کنید.
- هنگام مستندسازی خشونت جنسی، فقط در صورت ضرورت با قربانیان، بازماندگان و شاهدان مصاحبه کنید و سعی کنید که تعداد مصاحبه با این افراد را محدود کنید.

- از محیط پیرامون خود آگاه باشید: مصاحبه‌ها را در مکان های امن و خصوصی انجام دهید. جاهایی را انتخاب کنید که غیر وابسته و راحت باشد و دسترسی به آن برای قربانیان، بازماندگان و شاهدان آسان باشد.
- با دوستان/ اعضای خانواده و افراد خارج از تیم مستندسازی، و یا در مکان های عمومی که در آن افراد دیگری غیر از مستندسازان حضور دارند به هیچ عنوان درباره اطلاعات به دست آمده صحبت نکنید.
- همیشه از مصاحبه شونده‌ها بپرسید که امن ترین راه برای تماس با آنها چیست.
- اطلاعات را فقط بر اساس اصل "دانستن در حد نیاز" به اشتراک بگذارید. (به این معنی که از ارائه هرگونه معلومات اضافی خودداری کنید).
- هرگز در مورد دیگر افراد شامل در فرآیند مستندسازی، به ویژه قربانیان، بازماندگان و شاهدان، به مصاحبه شونده‌ها معلومات ندهید.
- همیشه اطلاعات تماس منابع خدماتی را که می‌توان متضررین را جهت دریافت خدمات اجتماعی به آنها راجع ساخت - در صورتی که وجود داشته باشند- در دسترس داشته باشید تا مصاحبه کنندگان در مورد دریافت خدمات صحی، حمایت روانی-اجتماعی و سایر خدمات ضروری جهت پاسخگویی به نیازهای مختلف فیزیکی و عاطفی‌شان معلومات داشته باشند.

مصونیت و امنیت مستندسازان

مستندسازی موارد نقض حقوق بشر یک وسیله قدرتمند برای ایجاد تغییر در جوامع است؛ اما انجام این کار در مناطقی که درگیر منازعه و فاجعه هستند خطرهایی را به همراه دارد. مستندسازان باید از خطرهای احتمالی آگاه باشند و سعی کنند تا این خطرها را قبل از آغاز روند مستندسازی، در جریان و یا بعد از آن تا حد امکان کاهش بدهند. اگر تخفیف یا کاهش خطرات ممکن نباشد مستندسازان نباید در فعالیت های مستندسازی دخیل شوند. مستندسازان همیشه می توانند وضعیت را دوباره ارزیابی کنند و کار مستندسازی را زمانی انجام بدهند که بتوان خطرها را کاهش داد.

خطرهای رایج می توانند شامل موارد زیر باشند:

- خشونت یا تهدید به خشونت علیه مستندساز از سوی گروه‌های مسلح یا اشخاص دیگر در جامعه
- خشونت و حملات مرتبط با منازعه
- توقیف و حبس خودسرانه مصاحبه شونده‌ها، شاهدان یا مستندسازان
- اقدامات تلافی‌جویانه علیه نهادهای غیردولتی که کار مستندسازی را انجام می دهند.
- رنج عاطفی و تراومای نیابتی (آسیب روانی نیابتی یعنی پریشانی روانی و عاطفی بر اثر مشاهده رنج و اندوه دیگران) که آسایش روانی-اجتماعی مستندسازان را متضرر می‌سازد.

مستندسازان باید آماده رویارویی با خطرهای مربوط به مناطق اطراف خود باشند، مخصوصا اگر برای انجام مصاحبه‌ها در ساحه آسیب دیده سفر و رفت و آمد می‌کنند. این خطرها می تواند شامل حوادث ترافیکی، دیگر موانع جاده ای و حوادث طبیعی مانند سیل یا آتش سوزی باشد.

برای کاهش این خطرات، مستندسازان باید یک پلان امنیتی فردی و سازمانی طرح کنند. پلان امنیتی هر شخص و یا سازمان بر اساس شرایط، هویت و سایر عواملی که بر نوعیت خطرها، میزان تهدیدات و موارد دیگر تأثیر می‌گذارد متفاوت است.

برای ساختن یک طرح امنیتی مراحل زیر باید در نظر گرفته شود:

- تحلیل و تجزیه وضعیت
- ارزیابی ریسک (خطرات احتمالی)
- تحلیل و بررسی تهدیدات
- ساختن پلان امنیتی
- اجرای پلان و بازنگری آن

"فرانت لاین دیفندرز" Front Line Defenders یک کتاب راهنما با موضوع «امنیت: قدم‌های عملی برای مدافعین حقوق بشر در معرض خطر» تهیه کرده است که حاوی منابع مفید و ابزارهای عملی برای ایجاد یک پلان امنیتی قوی و جامع است. همچنان در "پروتوکول بین‌المللی مستندسازی و رسیدگی به خشونت جنسی در منازعه" نیز اطلاعات مفیدی در مورد انکشاف استراتژی‌های محافظتی و امنیتی وجود دارد.

گزارش‌دهی موارد نقض حقوق بشر به مکانیزم‌های بین‌المللی

سندهای نقض حقوق بشر اساس گزارش‌های حقوق بشر را تشکیل می‌دهد. این گزارش‌ها اطلاعات مهم مربوط به نقض حقوق بشر را در یک کشور خاص یا در مورد یک موضوع خاص تدوین می‌کنند و به مکانیزم‌های مختلف بین‌المللی که مسئولیت نظارت از اجرای قوانین حقوق بشر را دارند ارائه می‌شوند. جامعه مدنی نقش عمده‌ای در ارائه اطلاعات معتبر، قابل اعتماد و مستقل دارد. گزارش‌های حقوق بشری دولت‌ها باعث می‌شود که آنها در قبال تعهدات حقوق بشری‌شان پاسخگو/حسابده باشند.

این گزارش‌های جامعه مدنی معمولاً «گزارش‌های سایه» نامیده می‌شوند؛ به این دلیل که هدف آنها مکمل ساختن یا بازتاب «سایه» از اطلاعاتی است که دولت‌ها به مکانیزم‌های نظارت بر حقوق بشر ارائه می‌دهند. هدف این گزارش‌ها ارائه تصویری کامل از موارد نقض حقوق بشر است، گزارش‌های سایه به موارد حذف شده یا از قلم افتاده، کاستی‌ها یا

خطاها در گزارش‌های رسمی دولت می‌پردازند. گزارش‌های حقوق بشر علاوه بر اینکه اطلاعات مهم و حیاتی را به نهادهای نظارت بر معاهده‌های حقوق بشر سازمان ملل متحد یا دیگر مکانیزم‌های بین‌المللی فراهم می‌کنند می‌توانند فعالیت‌های دادخواهی در یک کشور را نیز تقویت کنند. این گزارش‌ها همچنان می‌توانند

ابزار محکمی را برای دستیابی به موارد زیر فراهم کنند:

۱. نظارت، ارزیابی و گزارش سوابق دولت در مورد انجام تعهدات حقوق بشری تحت یک معاهده یا چارچوب خاص.
۲. فشار سیاسی بیشتر، برای اصلاحات از طریق فعالیت‌های تبلیغاتی و آموزشی جهت افزایش سطح آگاهی از محتوای گزارشات.
۳. مشخص کردن الگوهایی از «بهترین شیوه‌ها» که جامعه مدنی بتواند برای دادخواهی در مورد عملکرد بیشتر دولت از آنها استفاده کند.
۴. زمینه‌سازی برای تلاش‌های دادخواهی گسترده‌تر به سطح بین‌المللی.
۵. بلند کردن صدای بازماندگان و توانمندسازی آنها.
۶. ایجاد یک ائتلاف و حرکت در راستای دادخواهی.

مکانیزم های بین المللی

برای دریافت اطلاعات در مورد حقوق زنان، دختران و جوامع محروم و به حاشیه رانده شده در افغانستان، یک تعداد مکانیزم های نظارتی بین المللی حقوق بشر و نهادهای سازمان ملل موجود می باشد. زنان مدافع حقوق بشر در افغانستان باید از این مکانیزم ها بهره ببرند. فعالین و مدافعین حقوق بشر می توانند اسناد نقض حقوق بشر و همچنین پیشنهادات و اولویت های خود را برای رسیدگی به نیازهای عاجل زنان و دختران و اعمار صلح پایدار به اشتراک بگذارند. در این بخش بعضی از مکانیزم های مربوطه را مشخص نموده و معلومات ارتباطی آنها را نیز فراهم کرده ایم:

گزارشگران ویژه سازمان ملل متحد

گزارشگران ویژه سازمان ملل متحد، متخصصین حقوق بشر هستند که مأموریت آنها تحقیق و بررسی وضعیت حقوق بشر در یک کشور خاص یا در تمام نقاط جهان بر اساس تمرکز بر یک موضوع مشخص می باشد. گزارشگران ویژه، مسائل حقوق بشر را تجزیه و تحلیل می کنند، به دولت ها در مورد آنچه که باید برای بجا آوردن تعهدات حقوق بشری شان انجام دهند مشوره می دهند، به سازمان ملل و جامعه جهانی در مورد رسیدگی به ضرورت هایی که در موقعیت های خاص، شرایط خاص و مسائل خاص پیش می آید آگاهی می دهند، به نمایندگی از قربانیان نقض حقوق بشر دادخواهی می کنند و از روند پیگیری و رسیدگی به پیشنهادات و توصیه ها اطمینان حاصل می کنند.

گزارشگران ویژه سازمان ملل متحد بر لزوم حمایت از حقوق زنان، افراد LGBTIQ (دگرباشان جنسی) و سایر گروه هایی که با تبعیض جنسیتی مواجه هستند تاکید خاص دارند؛ حق کار، حق برخورداری از بالاترین استانداردهای صحت و سلامت، حق رهایی از شکنجه، حق زندگی عاری از تبعیض و حق رهایی از اعدام/قتل فراقانونی و سایر حقوق این گروه ها مورد تاکید و توجه خاص گزارشگران ویژه قرار دارد.

گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در افغانستان

شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد مأموریت جدیدی برای یک گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در افغانستان ایجاد نموده و در آپریل ۲۰۲۲، آقای ریچارد بنت Richard Bennett را به عنوان نخستین کارشناس برای اجرای این مأموریت مقرر کرده است. وظیفه گزارشگر ویژه این است که در مورد وضعیت انکشافی حقوق بشر در افغانستان گزارش دهد و پیشنهادات و راهکارهایی را برای بهتر شدن وضعیت ارائه کند. مأموریت او همچنین شامل همکاری در اجرای تعهدات حقوق بشری است که افغانستان مطابق به معاهدات بین المللی تصویب شده، متعهد به اجرای آن است. همچنان فراهم کردن حمایت و مشوره به جامعه مدنی، جستجو، دریافت، بررسی و انجام اقدامات در مورد اطلاعات بدست آمده از سایر جوانب ذینفع مربوطه، در مورد وضعیت حقوق بشر در افغانستان، از جمله وظایف گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در افغانستان می باشد. او همچنین باید یک ذهنیت/دیدگاه "جنسیت-شمول" و یک رویکرد "بازمانده-محور" را در جریان مأموریت خود تلفیق کند و به طور منظم به شورای حقوق بشر و مجمع عمومی گزارش دهد.

گزارشگر ویژه، آقای ریچارد بنت Richard Bennett، برای تعامل با زنان مدافع حقوق بشر در افغانستان تلاش‌های هماهنگی را انجام داده است تا اطمینان حاصل کند که اولویت‌ها و دیدگاه‌های آنها در بیانیه‌ها و گزارش‌هایی که به شورای حقوق بشر ارائه می‌دهد گنجانیده می‌شود.

آدرس ایمیل گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در افغانستان: hrc-sr-afghanistan@un.org

سایر گزارشگران ویژه:

۱. خشونت علیه زنان
۲. مدافعین حقوق بشر
۳. اعدام/قتل‌های فراقانونی، محاکمه صحرایی یا خودسرانه
۴. بی‌جا شدگان داخلی
۵. مهاجرین
۶. بازداشت/توقیف خودسرانه

خشونت علیه زنان

گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد خشونت علیه زنان، به جستجو و دریافت اطلاعات درباره خشونت علیه زنان و دلایل و پیامدهای آن، از نهادهای ناظر بر معاهدات حقوق بشر، آژانس‌ها و مکانیزم‌های سازمان ملل، و نهادهای غیردولتی از جمله گروه‌های جامعه مدنی زنان، می‌پردازد. این گزارشگر ویژه، برای جلوگیری از خشونت علیه زنان در سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی تدابیر و راهکارها را پیشنهاد می‌کند. کار او بخش گسترده‌ای از مسائل جنسیتی، از جمله خشونت جنسی، خشونت، تبعیض و آزار و اذیت مبتنی بر جنسیت را تحت پوشش قرار می‌دهد.

آدرس ایمیل گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان: vaw@ohchr.org

مدافعین حقوق بشر

گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد وضعیت مدافعین حقوق بشر، تطبیق موثر اعلامیه سازمان ملل متحد در مورد مدافعین حقوق بشر را ترویج می‌کند. وظیفه این گزارشگر ویژه، جستجو، دریافت و پاسخگویی/رسیدگی به اطلاعات مربوط به وضعیت مدافعین حقوق بشر با توجه خاص به زنان مدافع حقوق بشر می‌باشد.

ایمیل: hrc-sr-defenders@un.org

اعدام/قتل فراقانونی، محاکمه صحرایی یا خودسرانه

گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد قتل یا اعدام‌های فراقضایی، محاکمه صحرایی بدون بازخواست یا خودسرانه، حق حیات و محرومیت از این حق را در همه کشورها بدون توجه به وضعیت تصویب معاهدات توسط یک دولت بازپرسی می‌کند. گزارشگر ویژه وظیفه دارد که موارد نقض جدی حق زندگی را در معرض توجه جامعه بین‌المللی قرار بدهد. دفتر

گزارشگر ویژه، در گزارش‌دهی خود سابقه تمرکز بر جنسیت را دارد؛ که از جمله، گزارشی درباره رویکردهای حساس به جنسیت برای پیشگیری و رسیدگی به قتل‌های خودسرانه را می‌توان به عنوان مثال ذکر کرد.

ایمیل: eje@ohchr.org

بی‌جا شدگان داخلی

گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد حقوق بی‌جا شدگان داخلی بر تقویت جوابگویی بین‌المللی نسبت به شرایط بی‌جا شدگان داخلی تمرکز دارد که شامل مکانیزم‌های انتقالی و مشارکت بی‌جا شدگان داخلی در این واکنش‌ها می‌شود. علاوه بر این، گزارشگر ویژه بخاطر احقاق حقوق بی‌جا شدگان داخلی دادخواهی می‌کند.

ایمیل: idp@ohchr.org

مهاجرین

گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد حقوق مهاجرین، راه‌ها و شیوه‌های رفع موانع برای حمایت کامل و مؤثر از حقوق بشری مهاجرین را - با تشخیص آسیب‌پذیری خاص زنان، کودکان و اشخاص بدون مدرک یا در وضعیت غیرمعمول- بررسی می‌کند. این گزارشگر ویژه همچنین موظف است تا در جریان درخواست، تجزیه و تحلیل اطلاعات از یک دیدگاه جنسیت-شمول پیروی کند و دقت خاصی نسبت به وقوع اشکال متعدد تبعیض و خشونت علیه زنان مهاجر مبنول بدارد. مأموریت گزارشگر ویژه همه کشورها را در بر می‌گیرد، صرف نظر از اینکه آیا کشوری "کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنها" در ۱۸ دسامبر ۱۹۹۰ را تصویب کرده است یا نه.

ایمیل: migrant@ohchr.org

بازداشت یا توقیف خودسرانه

گروه کاری سازمان ملل در مورد بازداشت/توقیف خودسرانه، وظیفه دارد تا موارد محرومیت از حق آزادی را بررسی کند. رسیدگی به موارد محروم کردن خودسرانه انسان‌ها از آزادی که مغایر با استانداردهای بین‌المللی مربوطه مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر بوده و با اسناد حقوقی بین‌المللی پذیرفته شده توسط دولت‌های مربوطه مطابقت نداشته باشد در حیطه مسئولیت‌های این گروه می‌باشد. همچنین این گروه کاری، به منظور همکاری با دولت‌ها برای پیشگیری و محافظت در برابر اعمال محرومیت خودسرانه از حق آزادی و تسهیل رسیدگی به قضایای بعدی، مذاکرات عمومی را تدوین می‌کند. گروه کاری گزارش‌گسترده‌ای در مورد ابعاد جنسیتی بازداشت خودسرانه ارائه نکرده است، اما سلب آزادی زنان و دگرباشان جنسی LGBTI به دلایل تبعیض آمیز را محکوم کرده است.

ایمیل: wgad@ohchr.org

هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان UNAMA

شورای امنیت سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۲ هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) را ایجاد کرد و مأموریت فعلی آن تا ماه مارچ ۲۰۲۳ ادامه دارد. این مأموریت از زمان تأسیس آن به طور نوبتی اجرا شده است تا بتواند جوّ سیاسی متغیّر و ضرورت‌های عاجل در افغانستان را بازتاب دهد. مدافعین حقوق زنان و عدالت‌خواهان جنسیتی پیوسته از یوناما می‌خواهند که به رسیدگی به خشونت مبتنی بر جنسیت و حصول اطمینان از مشارکت معنادار زنان در روند صلح، توجه جدی داشته باشد. یوناما مکلف به ادغام دیدگاه جنسیت-شمول در تمام عملکردهای خود از جمله: همکاری با جامعه مدنی تحت رهبری زنان، نظارت و گزارش در مورد خشونت مبتنی بر جنسیت و خشونت علیه مدافعین حقوق بشر، خبرنگاران، کارمندان صحتی، کارکنان خدمات بشردوستانه و مقامات عمومی و قضایی، می‌باشد. گروه‌های جامعه مدنی می‌توانند با کارمندان یوناما در افغانستان ملاقات کنند و معلوماتی همچون اولویت‌های جنبش‌های حقوق زنان و اسناد نقض حقوق بشر را مستقیماً با آنها در میان بگذارند.

با یوناما از طریق این وب سایت می‌توان تماس گرفت: <https://unama.unmissions.org/contact>

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

سرویس حقوق بشر (HRS) در سال ۲۰۰۲ به عنوان یک نهاد متحد با یوناما در افغانستان تأسیس شد و تحت عنوان دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) خدمات ارائه می‌کند. دفتر مرکزی HRS در کابل می‌باشد و سه دفتر ولایتی و هشت دفتر منطقه‌ای در سراسر افغانستان دارد. HRS بر نظارت، مستندسازی، تجزیه و تحلیل و گزارش‌دهی تخلفات حقوق بشری تمرکز دارد. این نهاد با مقامات دولتی، طرف‌های درگیر منازعه، جامعه مدنی و جامعه بین‌المللی در تعامل می‌باشد. HRS داده‌ها و اسناد مستقلی را برای گزارش در مورد نقض حقوق بشر و تقویت حاکمیت قانون جمع‌آوری می‌کند. تمرکز اصلی کار HRS بر این پنج حوزه می‌باشد: حفاظت از غیرنظامیان در درگیری‌های مسلحانه، کودکان و درگیری‌های مسلحانه، منع خشونت علیه زنان و ترویج حقوق زنان، جلوگیری از شکنجه و احترام به مقررات محافظتی، حقوق بشر و صلح (شامل عدالت قربانی محور) و تقویت و انکشاف نهادهای ملی حقوق بشر، نهادهای جامعه مدنی و مدافعین حقوق بشر.

جامعه مدنی می‌تواند اسناد و اطلاعات را با HRS به اشتراک بگذارد و برای خشونت مبتنی بر جنسیت که تمرکز کاری خاص آنها را ایجاد می‌کند، دادخواهی کند.

دیوان کیفری بین‌المللی

دیوان کیفری بین‌المللی (ICC) یک محکمه کیفری مستقل و مبتنی بر معاهده است که بر اساس اساسنامه روم اداره می‌شود. این دیوان به دنبال آن است که به روند مصونیت از مجازات مرتکبین جدی‌ترین جنایات که توسط جامعه بین‌الملل تعریف شده است، پایان بدهد. بر اساس اساسنامه روم، این محکمه در رابطه با جرایم زیر صلاحیت دارد: (۱) جنایت نسل‌کشی، (۲) جنایات علیه بشریت، (۳) جنایات جنگی، (۴) جنایت تجاوز.

از سپتامبر ۲۰۲۱، دادستان/ثانوال دیوان کیفری از قضات این دیوان برای بررسی جنایاتی که بعد از جولای ۲۰۰۲، به ویژه جنایاتی که گفته می‌شود توسط طالبان و امارت اسلامی - خراسان ("IS-K") در افغانستان انجام شده است درخواست مجوز کرده است. جامعه مدنی می‌تواند مستقیماً با دست اندرکاران دفتر ثانوالی محکمه (OTP) برای فراهم کردن اسناد و مدارک و پس-زمینه و پیشینه مهم جنایات همکاری کند.